

การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน
วิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน
ACADEMIC SERVICE INTEGRATION WITH TEACHING AND LEARNING OF THE PRACTICUM
OF SELECTED NURSING AREA: COMMUNITY HEALTH NURSING COURSE

สมจินดา ชมพูนุท วรรณเพ็ญ อินทร์แก้ว
Somjinda Chompunud Wanpen Inkaew
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
The Thai Red Cross College of Nursing

บทคัดย่อ

การบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน ส่งผลให้นักศึกษามีสมรรถนะทางวิชาการดีขึ้น พัฒนาการคิดวิเคราะห์ พัฒนาทักษะ การมีปฏิสัมพันธ์ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน ตามการรับรู้ของนักศึกษา 2) เปรียบเทียบทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน ตามการรับรู้ของนักศึกษา ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยการ บูรณาการกับการบริการวิชาการ 6 ขั้นตอน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล และทัศนคติต่อการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ paired t-test

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภายหลังเข้าร่วมโครงการสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล ทุกสมรรถนะมีค่าเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.58 สำหรับทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 2) คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลหลังการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ทั้งสมรรถนะรายด้านและโดยรวม และ 3) คะแนนเฉลี่ยทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนหลังการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

คำสำคัญ : บูรณาการ, บริการวิชาการ, การเรียนการสอน

Abstract

The integration of the academic service program with teaching and learning activities helped nursing students to improve their academic competencies, critical thinking, relationship skills and professional attitudes. This quasi experimental research with a one group pretest-posttest design aimed to compare nursing students' practice competencies before and after their participation in an integration of academic service program with teaching and learning activities, and to compare their attitudes on health services and working in the community in the same condition. The sample were 18 fourth year nursing students who have enrolled in Practicum of Selected Nursing Area: Community Health Nursing Course. There were two research instruments. The first was a model of teaching and learning method integration with academic service program which composed of six steps of teaching and learning activities. The second was a self-administered questionnaires for assessing nursing students' practice competencies scale and their attitudes on health services and working in community scale. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and paired t-test to compare the mean scores.

The results of the research revealed as follows:

1. The nursing practice competencies and attitudes on health services and working in community average overall score as perceived by the nursing students after participating in the course, was higher than before participating.
2. The nursing students' average overall score for practice competencies on each item and overall were significantly higher than prior to participation at the lower .01 level.
3. The nursing students' average overall score on attitudes on health services and working in community were significantly higher than prior to participation at the lower .001 level.

Keywords : integrated, academic service, teaching and learning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความรับผิดชอบต่อในวิชาชีพการพยาบาล คือ การให้บริการดูแลสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ครอบครัวทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้รับบริการ ดังนั้นการผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีคุณลักษณะและความสามารถที่จะให้บริการดังกล่าวได้อย่างมีคุณภาพนั้น สถาบันการศึกษาต้องตระหนักว่า นอกจากความรู้ทางทฤษฎี ความสามารถหรือทักษะในการปฏิบัติแล้ว ทักษะที่ดีต่อการให้บริการและการมีจิตอาสาต่อชุมชนหรือสังคมโดยรวมก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เกิดขึ้น

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 (Office of the Higher Education Commission, 2003) มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 (3) ในกระบวนการเรียนรู้ กำหนดไว้ว่า ให้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง มาตรา 24 (4) กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (Kajonpanyapaisal, 2013; Timsuwan, & Sunsern, 2012)

การจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ มีประสบการณ์ใหม่เกิดการพัฒนา

สู่การเป็นผู้ที่มีชีวิตอยู่ด้วยปัญญาหรือเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์นั้น สามารถทำได้โดยการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีสมรรถนะทางวิชาการดีขึ้น (Tumer, Boonprasithi, & Pinyomit, 2010) พัฒนาการคิด วิเคราะห์ได้ดีขึ้น (Sandle, 2005) พัฒนาทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ สร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล (Rakthai, Cheeprasop, & Kanyook, 2010)

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยมีโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่สำคัญโครงการหนึ่งได้แก่ โครงการดูแลผู้สูงอายุชุมชนแออัดคลองเตย ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องมา กว่า 15 ปี ได้รับการยอมรับให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการบริการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เป็นตัวแบบและที่ศึกษาดูงานของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีกิจกรรมการให้บริการทั้งที่ศูนย์ ดำเนินการที่ตั้งอยู่ในชุมชนและที่บ้านของผู้รับบริการ ครอบคลุม 4 มิติทางการพยาบาล ดำเนินงานโดยอาจารย์พยาบาลที่เป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในชุมชนแออัดคลองเตยของวิทยาลัยพยาบาลฯ และเจ้าหน้าที่โครงการ

คณะผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบดำเนินงานโครงการดูแลผู้สูงอายุชุมชนแออัดคลองเตย และรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน ได้นำความรู้จากบริการวิชาการมาสอนและแนะนำนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล แต่ยังไม่ได้มีการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการบูรณาการวิชาการกับการเรียนการสอนที่ต้องการให้อาจารย์นำความรู้จากประสบการณ์จริงมาพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง สามารถนำความรู้ไป

ให้บริการทางวิชาการได้ และตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญของวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน ที่กำหนดให้นักศึกษาจัดโครงการบริการสุขภาพตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน ดังนั้นเพื่อเตรียมนักศึกษาให้พร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล พัฒนาความรับผิดชอบในวิชาชีพการพยาบาล และศักยภาพในการให้บริการทางวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย คณะผู้วิจัยจึงออกแบบการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชนด้วยการบูรณาการกับการบริการวิชาการในโครงการดูแลผู้สูงอายุชุมชนแออัดคลองเตย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล ทศนคติในการให้บริการสุขภาพ การปฏิบัติงานในชุมชนของนักศึกษาและศึกษาผลของการบูรณาการดังกล่าว เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการบูรณาการบริการวิชาการต่าง ๆ กับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

การทบทวนวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้คำจำกัดความ การบูรณาการไว้ในคู่มือประกันคุณภาพการศึกษาว่า การบูรณาการ (integration) หมายถึง การผสมกลมกลืนของแผนกระบวนการสารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญของสถาบัน การบูรณาการที่มีประสิทธิผลเป็นมากกว่าความสอดคล้องในแนวทางเดียวกัน (alignment) การดำเนินงานแต่ละองค์ประกอบมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์ (Office of the Higher Education Commission, 2011)

การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือโครงการให้บริการ

แก่สังคมภายนอกสถาบันการศึกษา หรือเป็นการให้บริการที่จัดในสถาบันการศึกษาโดยมีบุคคลภายนอกเข้ามาใช้บริการ (Office of the Higher Education Commission, 2011) การให้บริการทางวิชาการเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์ และอาจารย์ต้องนำความรู้มาสู่การพัฒนาหลักสูตร

การบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน หมายถึง การนำศาสตร์/องค์ความรู้ของการบริการวิชาการและการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันให้มีกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน จนมีความสมบูรณ์ครบถ้วนในตัวเอง (Chandrakasem Rajabhat University, 2002) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริการวิชาการมีความเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอน โดยให้อาจารย์นำความรู้จากประสบการณ์จริงมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและนำความรู้ไปให้บริการทางวิชาการ

Turner et al. (2010) ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ 2 สำหรับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 โดยบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการ จัดกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคมให้กับชาวต่างชาติของโรงเรียนสอนภาษา Bangkok Baptist Learning Center (BBLC) ให้นักศึกษาฝึกใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับดี สมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษา ก่อนเรียนอยู่ในระดับต่ำ และหลังเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับอาจารย์รับรู้สมรรถนะของนักศึกษาในระดับปานกลางทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ค่าเฉลี่ยสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 2 ของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก

Anuruang, Aungsakul, & Pholkaew (2012) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2-4 ปีการศึกษา 2551 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อยู่ในระดับสูง แต่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 3 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

Sirithamkapun, Longkae, & Chaisang (2011) ศึกษาผลการบูรณาการองค์ความรู้สู่การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) พบว่า นักศึกษาได้ใช้องค์ความรู้ในการให้บริการวิชาการและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) การส่งเสริมสุขภาพบุคคล ครอบครัว ชุมชน 2) การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมวิชาชีพ และ 3) การรักษาเบื้องต้น

Phonchai (2011a, 2011b) ศึกษาทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2548 และ 2549 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติอยู่ในระดับดีในด้านลักษณะวิชาชีพ การปฏิบัติงานพยาบาล การปฏิบัติงานในชุมชนและความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย ส่วนนักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางในด้านค่านิยมของสังคม และเมื่อสรุปทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนของนักศึกษาพยาบาลพบว่า อยู่ในระดับดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนวิชา

ปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน ตามการรับรู้ของนักศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน ตามการรับรู้ของนักศึกษา

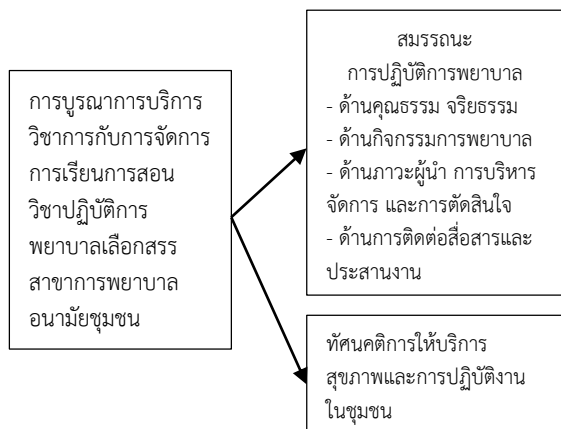
สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

2. นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้มาจากแนวคิดของการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน ซึ่งมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และจากปรัชญาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถในการให้การพยาบาลแบบองค์รวม สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่เสมอ ทำให้สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการกับการบริการวิชาการ โดยนำความรู้และประสบการณ์การให้บริการวิชาการที่โครงการดูแลผู้สูงอายุชุมชนแออัดคลองเตยและผลการวิจัย ภาวะสุขภาพและความต้องการการบริการของผู้สูงอายุชุมชนแออัดคลองเตย (Inkaew & Chompunud, 2012) มาใช้เป็นแนวทาง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้มีการจัดกิจกรรมทบทวนความรู้เกี่ยวกับการจัดโครงการบริการทางสุขภาพและกิจกรรมเสริมทักษะเรื่องการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาลแก่นักศึกษา เพื่อเสริมสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา ก่อนที่จะจัดให้นักศึกษาลงพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย และระหว่างการศึกษาปฏิบัติการพยาบาลมีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ การทำงานในชุมชน

เรื่อง การสร้างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ การติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการ การแสวงหาการสนับสนุน และความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงาน การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และการใช้ความรู้จากงานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์มาให้บริการสุขภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้ ได้ผ่านการพิจารณาขอความเห็นชอบจากคณะผู้สอนก่อนเริ่มการเรียนการสอน และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้มี 6 ขั้นตอน โดยการดำเนินการทดลองแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ชั้นเตรียมการ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ องค์ความรู้/ความเชี่ยวชาญจากการบริการวิชาการของอาจารย์ และขั้นตอนที่ 2 ระบุกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนในแผนการสอนรายวิชา

ระยะที่ 2 ชั้นดำเนินการ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 3 จัดให้นักศึกษาลงพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย เรียนรู้สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ขั้นตอนที่ 4 เสริมทักษะการทำงานในชุมชนและ การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาลให้แก่นักศึกษา (Inkaew & Chompunud, 2015) และขั้นตอนที่ 5 จัดให้นักศึกษาให้บริการสุขภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ โดยการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการบริการสุขภาพและประสบการณ์ที่ได้รับ

ระยะที่ 3 ชั้นประเมินผล ใช้ขั้นตอนที่ 6 คือ อาจารย์วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาและผู้รับบริการ รวมทั้งจากรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการบริการสุขภาพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริการสุขภาพแก่ประชาชน และลักษณะกิจกรรมที่เคยมีประสบการณ์

2.2 แบบสอบถามสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านกิจกรรมการพยาบาล ด้านภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ และการตัดสินใจ และด้านการติดต่อสื่อสารและประสานงาน ในแต่ละสมรรถนะมีข้อคำถามด้านละ 4 ข้อ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

2.3 แบบสอบถามทัศนคติต่อการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชน ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ข้อคำถามที่มีความหมายลบจะกลับค่าคะแนนก่อนการวิเคราะห์

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถามสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .872 และแบบสอบถามทัศนคติต่อการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .744

การพิทักษ์สิทธิ์

โครงการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย เอกสารรับรองเลขที่ IRB ECE-002-2559 และผู้วิจัยได้เข้าพบนักศึกษาเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย และนักศึกษาเข้าร่วมตามความสมัครใจและสามารถที่จะถอนตัวจากโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาและผลการเรียนหรือประโยชน์อื่น ๆ ที่สมควรได้รับข้อมูลที่ได้เก็บเป็นความลับและผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการจัดการเรียนการสอน และให้นักศึกษาทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนก่อนเริ่มการเรียนการสอน ดำเนินการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอน นักศึกษาทำแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลและคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน โดยใช้สถิติทดสอบ paired t-test

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 94.44) อายุเฉลี่ย 22 ปี ทุกคนมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน ลักษณะประสบการณ์ส่วนใหญ่เป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนโดยการบรรยายและการสาธิต

โครงการบริการวิชาการที่นักศึกษาดำเนินการจัดให้แก่ประชาชน ได้จากการลงพื้นที่ชุมชนคลองเตย ลีออค 4-5-6 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน แล้วให้บริการสุขภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ โดยการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ สำหรับโครงการที่จัดทำ ได้แก่ โครงการชุมชนห่วงใย ใส่ใจการใช้ยา และโครงการบริหารกาย สบายชีวี ด้วยวิถีมีนิเวศ กิจกรรมที่จัด

ประกอบด้วย การให้ความรู้ด้วยรูปแบบละคร
พื้นบ้าน การสาธิตและสาธิตย้อนกลับ การทำสมุด
คู่มือดูแลสุขภาพ การทำกระเปาะเตือนใจห่วงใย
การรับประทานยา และเกมความรู้ทางสุขภาพ ผล
การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการใน
โครงการ เท่ากับ 4.65 และ 4.59 จากคะแนนเต็ม
5.00 ตามลำดับ

สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล
ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม
ด้านกิจกรรมการพยาบาล ด้านภาวะผู้นำ การ
บริหารจัดการและการตัดสินใจ และด้านการ
ติดต่อสื่อสารและประสานงาน พบว่า ก่อนเข้าร่วม
โครงการ สมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมาก
ที่สุด สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมพบว่า เรื่อง
การเข้าใจและเคารพในประเพณี วัฒนธรรมและ
ความเชื่อของผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} =$
4.50) และเรื่องการส่งเสริมให้ผู้รับบริการรู้และ
เข้าใจสิทธิของตนเองเพื่อปกป้องตนเองจากการ
ถูกละเมิดมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.94$) สมรรถนะ
ด้านกิจกรรมการพยาบาลพบว่า เรื่องการนำ
ความรู้มาใช้ในการสร้างความร่วมมือของชุมชน
เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.33$)
และเรื่องการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา วางแผน
การพยาบาลที่สอดคล้องกับปัญหาและให้การ
พยาบาลเหมาะสมกับบริบทของผู้รับบริการโดย
ผู้รับบริการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.89$)

สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ การบริหาร
จัดการและการตัดสินใจ พบว่า เรื่องการจัดการ

ตนเองและงานที่ได้รับมอบหมายเหมาะสม และ
เรื่องการตั้งใจ เสริมแรงและสร้างบรรยากาศที่ดีใน
การปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.22$) และ
เรื่องการคิดวิเคราะห์ห้อย่างเป็นระบบโดยใช้
องค์ความรู้ทางวิชาชีพและความรู้ที่เกี่ยวข้อง
เพื่อการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลมีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด ($\bar{X} = 4.06$) สมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสาร
และประสานงานพบว่า เรื่องการสร้างสัมพันธ์ภาพ
เชิงวิชาชีพและติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการ
ครอบครัวและชุมชน และติดต่อสื่อสารได้อย่างมี
ประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนเรื่อง
การสื่อสาร ปรีक्षा แนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้
ระหว่างทีมสุขภาพได้เหมาะสม เรื่องการประสานงาน
กับทีมสุขภาพและผู้เกี่ยวข้องได้ และเรื่องการ
แปลงข้อมูลให้เป็นข่าวสารที่มีคุณภาพและ
ถ่ายทอดแก่ผู้รับบริการให้เข้าใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
เท่ากัน ($\bar{X} = 3.94$)

สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลหลังเข้า
ร่วมโครงการ พบว่า ทุกสมรรถนะรายข้อมีค่าเฉลี่ย
เพิ่มขึ้น และอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33-4.78$)
โดยสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม เรื่องการมี
ปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการด้วยความเคารพในความ
เป็นปัจเจกบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$)
และด้านการติดต่อสื่อสารและประสานงานเรื่อง
การให้เหตุผล เจรจาต่อรองเพื่อโน้มน้าวผู้อื่นให้
ปฏิบัติสิ่งที่ถูกต้องมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.33$)
รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนของสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล รายข้อ
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน ตามการรับรู้ของนักศึกษา

สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล	ก่อน			หลัง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม						
1. สามารถแยกแยะความถูกต้อง ความดี และความไม่ดีได้	4.28	.67	มากที่สุด	4.67	.49	มากที่สุด
2. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการด้วยความเคารพ...	4.39	.85	มากที่สุด	4.78	.43	มากที่สุด

สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล	ก่อน			หลัง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. เข้าใจและเคารพในประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อ...	4.50	.62	มากที่สุด	4.72	.46	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการพยาบาล						
7. ประเมินสภาพผู้รับบริการ ครอบครัว และชุมชน...	3.94	.64	มาก	4.44	.51	มากที่สุด
8. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา วางแผนการพยาบาล ที่สอดคล้อง...	3.89	.58	มาก	4.50	.51	มากที่สุด
12. จัดโครงการแก้ไขปัญหาสุขภาพ/บริการสุขภาพแก่ ชุมชนได้...	4.17	.51	มาก	4.56	.51	มากที่สุด
ด้านภาวะผู้นำ การบริหารจัดการและการตัดสินใจ						
13. ทำงานเป็นทีมทั้งการเป็นหัวหน้าทีมและสมาชิกทีม	4.17	.51	มาก	4.67	.59	มากที่สุด
14. จัดการตนเองและงานที่รับผิดชอบอย่างเหมาะสม	4.22	.43	มากที่สุด	4.67	.49	มากที่สุด
18. กล้าตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของผู้รับบริการ	4.17	.38	มาก	4.50	.51	มากที่สุด
ด้านการติดต่อสื่อสารและประสานงาน						
19. สร้างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพและติดต่อสื่อสารกับ ผู้รับบริการ...	4.22	.55	มากที่สุด	4.44	.51	มากที่สุด
20. สื่อสาร ปรีक्षा แนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ทีมสุขภาพ...	3.94	.64	มาก	4.56	.51	มากที่สุด
24. แสวงหาการสนับสนุน ความร่วมมือในการปฏิบัติ งานจาก...	4.11	.68	มาก	4.67	.49	มากที่สุด

ทัศนคติต่อการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนพบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการนักศึกษา มีทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทัศนคติที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เรื่องการให้บริการทางสุขภาพส่งเสริมการปรับตัวในการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาได้แก่ เรื่องการให้บริการทางสุขภาพทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ที่มี

ปัญหา และเรื่องการให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการ ต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.33$) ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการนักศึกษามีทัศนคติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เรื่องประสบการณ์ที่ได้รับจากการให้บริการทางสุขภาพมีประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต ($\bar{X} = 4.89$) รองลงมาได้แก่ เรื่อง

การให้บริการทางสุขภาพส่งเสริมการปรับตัวในการทำงานเป็นทีม และเรื่องการให้บริการทางสุขภาพ

ทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.83$) รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนของทัศนคติต่อการให้บริการทางสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชน รายชื่อ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนตามการรับรู้ของนักศึกษา

ข้อความ	ก่อน			หลัง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การปฏิบัติงานทำให้มีโอกาสนำความรู้ไปให้บริการทาง...	4.11	.47	มาก	4.67	.49	มากที่สุด
2. การปฏิบัติงานทำให้รับรู้และเข้าใจสภาพปัญหา	4.17	.51	มาก	4.67	.49	มากที่สุด
3. การให้บริการทางสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชน...	4.00	.49	มาก	4.72	.46	มากที่สุด
4. ประสบการณ์ที่ได้รับจากการให้บริการทางสุขภาพมี...	4.28	.67	มากที่สุด	4.89	.32	มากที่สุด
5. การให้บริการทางสุขภาพส่งเสริมการปรับตัว...	4.50	.71	มากที่สุด	4.83	.38	มากที่สุด
.						
.						
20. การปฏิบัติงานในชุมชนทำให้ท่านสามารถตัดสินใจได้...	3.78	.65	มาก	4.44	.62	มากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน พบว่า คะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลหลังการเข้าร่วมโครงการมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ทั้งสมรรถนะรายด้านและโดยรวม รายละเอียดดังตาราง 3

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน พบว่า คะแนนเฉลี่ยทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนหลังการเข้าร่วมโครงการมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนของสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลรายด้านและโดยรวม และทัศนคติต่อการให้บริการทางสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน

ข้อความ	ก่อน		หลัง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล					
1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.25	.75	4.67	.48	8.224**
1.2 ด้านกิจกรรมการพยาบาล	4.19	.56	4.56	.54	3.529*
1.3 ด้านภาวะผู้นำ การบริหารจัดการและการตัดสินใจ	4.16	.42	4.59	.54	3.884**
1.4 ด้านการติดต่อสื่อสารและประสานงาน	4.03	.55	4.50	.54	4.372**
1.5 สมรรถนะโดยรวม	4.16	.57	4.58	.53	4.410**
2. ทัศนคติต่อการให้บริการทางสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชน	3.66	.72	4.29	.67	8.444**

* $p < .01$, ** $p < .001$

การอภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ ทั้งสมรรถนะรายด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สามารถอธิบายได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการกับการบริการวิชาการ รวมทั้งกิจกรรมเสริมทักษะการทำงานในชุมชน เช่น การสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงวิชาชีพและติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการ การแสวงหาการสนับสนุน ความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้เกี่ยวข้อง กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงาน และการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยอาจารย์เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดบริการสุขภาพและเป็นพี่ปรึกษาในการจัดโครงการ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือและสอนเพิ่มเติมตามสภาพปัญหาที่พบ สามารถเพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาของ Turner et al. (2010) ที่พบว่าสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาก่อนเรียนอยู่ในระดับต่ำและหลังเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับการศึกษาของ Chaleoykitti, Bandansin, Kanglee, & Kumpraw (2014) พบว่า การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการศึกษาทั่วไปของนักเรียนพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยด้านการทำงานเป็นทีมและด้านการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก และการเสริมทักษะการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาลให้แก่ นักศึกษาช่วยเพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาของ Inkaew & Chompunud (2015) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ต่อการใฝ่รู้และความสามารถในการ

การปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลพบว่า ภายหลังจากฝึกปฏิบัติการพยาบาล นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนแบบเน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มีคะแนนความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตามการรับรู้ของนักศึกษาสูงกว่าก่อนการฝึกปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม พบว่า หลังการฝึกปฏิบัติการพยาบาลนักศึกษาที่ได้รับการเรียนการสอนแบบเน้นการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มีคะแนนความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตามการรับรู้ของนักศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน พบว่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนหลังการเข้าร่วมโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนมากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการกับการบริการวิชาการ รวมทั้งมีกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงวิชาชีพและติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการ ครอบครัวและชุมชน และอาจารย์เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดบริการสุขภาพและเป็นพี่ปรึกษาในการจัดโครงการ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือและสอนเพิ่มเติมตามสภาพปัญหาที่พบ สามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาที่ทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) มหาวิทยาลัยนครพนมของ Phonchai (2011a, 2011b) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาล

มีทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพอยู่ในระดับดี เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงานพยาบาล ด้านการปฏิบัติงานในชุมชน และด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ผู้ป่วย และญาติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ส่วนด้านค่านิยมของสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการนักศึกษาที่มีทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพและการปฏิบัติงานในชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และหลังเข้าร่วมโครงการนักศึกษาที่มีทัศนคติดังกล่าวโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เรื่องประสบการณ์ที่ได้รับจากการให้บริการทางสุขภาพมีประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต ($\bar{X} = 4.89$) เรื่องการให้บริการทางสุขภาพส่งเสริมการปรับตัวในการทำงานเป็นทีม และเรื่องการให้บริการทางสุขภาพทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.83$) สอดคล้องกับการศึกษาของ Anuruang et al. (2012) พบว่า ทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อการทำงานบริการสุขภาพอยู่ในระดับสูง แต่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 3 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการศึกษาพยาบาล จากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยนี้ คณาจารย์ผู้สอน/ภาควิชาที่ดำเนินงานให้บริการวิชาการแก่ผู้รับบริการกลุ่มอื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบของแต่ละชั้นปีได้ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง เพิ่มทักษะการปฏิบัติการพยาบาล เป็นการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการและทักษะการปฏิบัติการพยาบาล รวมถึงทัศนคติการให้บริการสุขภาพของนักศึกษา

ให้มากและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการบริการวิชาการ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดโครงการบริการวิชาการอย่างต่อเนื่องและขยายกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์ และกำหนดให้อาจารย์นำความรู้รวมทั้งประสบการณ์มาพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการและนักศึกษาตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. ด้านการวิจัย จากผลการวิจัยที่พบว่า สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลทุกสมรรถนะของนักศึกษาหลังการเข้าร่วมโครงการมีค่าเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาผลของโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนควรมีการศึกษาผลของโครงการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของแต่ละชั้นปีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Anuruang, S., Aungsakul, L., & Pholkaew, W. (2012). The relationship between Attitude toward health service and learning achievement of nursing students of Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima. *Journal of Boromarajonani College of Nursing Nakhonratchasima*, 18(1), 39-48.
- Chaleoykitti, S., Bandansin, J., Kanglee, K., & Kumpraw, P. (2014). The study of academic services integration with teaching and learning of general education for human development course on volunteer and happiness of study among 1st year nursing students of the Royal Thai Army Nursing College. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 15(3), 421-429.
- Chandrakasem Rajabhat University. (2002). *Good practice for research integration with teaching and learning or academic services*. Retrieve from <http://web.chandra.ac.th/blog> (in Thai)
- Inkaew, W., & Chompunud, S. (2012). Health status and service needed of the elderly people living in the Klong Toey community. *Journal of Gerontology and Geriatric Medicine*, 13(2), 1-10.

- Inkaew, W., & Chompunud, S. (2015). The effectiveness of evidence-based teaching and learning on learning inquiry and ability in nursing practice of nursing students. *Journal of The Police Nurse, 7*(2), 201-214.
- Kajonpanyapaisal, K. (2013). Integrated research also academic social service of the teacher professional development subect in Faculty of Liberal Art and Science, Kalasin Rajabhat University. *Graduate Studies Journal, (51)*, 1-8.
- Office of the Higher Education Commission. (2003). *National education act B.E. 2542 (1999) and amendments (second national education act B.E. 2545 (2002)*. Bangkok: Pimdeekampim co. Ltd. (in Thai)
- Office of the Higher Education Commission. (2011). *Quality assurance in higher education manual 2014*. Bangkok: Parbpim co. Ltd. (in Thai)
- Phonchai, B. (2011a). Attitude of nursing students towards health service—a study undertaken at the Nakhon Panom University. *KKU Journal of Public Health Research, 4*(2), 59–67.
- Phonchai, B. (2011b). Nursing students' attitude toward health service and community practice at Boromrajchonnee College of Nursing, Nakhon Phanom, Nakhon Phanom University. *Journal of Public Health and Development, 9*(3), 324-335.
- Rakthai, D., Cheepprasop, N., & Kanyook, P. (2010). *The opinion of the first nursing students in Trang Borommarajonani Nursing College and customers to food and health training course by social academic service*. Trang Borommarajonani Nursing College. (in Thai)
- Sandle, K. (2005). *Service learning research at Ohio University*. Retrieve from <http://www.ohiou.edu/commser/>
- Sirithamkapun, U., Longkae, A., & Chaisang, U. (2011). *Effect of integrating knowledge into academic reservation in Diploma of Public Health Program service, arts and cultural preservation in Diploma of Public Health Program (Community Health)*. Yala: Sirindhorn College of Public Health Yala.
- Timsuwan, B., & Sunsern, R. (2012). Integration: Paradigm in educational quality assurance. *Journal of Nursing and Education, 5*(2), 2–13.
- Turner, K., Boonprasithi, T., & Pinyomit, S. (2010). Effects of an integrating academic service project into English course for nursing students. *Journal of Nursing and education, 3*(2), 28–43.